

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

Z mesecem julijem začne se II. polletje in prosimo torej p. n. naročnike, katerim s tem dnevom poteče naročba na „Slov. Gospodarja“, naj se podvizajo nadalješnje naročnino doposlati, da se jim ne pretrga ali pa ustavi dopošiljanje lista.

„Slov. Gospodar“ stane do konca leta 1 fl. 60 kr. in do konca septembra pa 80 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštnih nakaznicah, ker so take pošiljatve najbolj ročne. Upravnistvo.

Na razhodu.

Z 22. junijem je drž. zbor svoje seje pretrgal ter jih prične z nova še le v drugi polovici meseca septembra.

Dotlej imajo tedaj gg. poslanci počitnice, v vsem blizu četrta leta. Kakor je bila v zadnji seji podoba, so jih veseli, kajti pri vsakem glasovanju jih je že bilo manjše število. Načrt postavbe gledé carine pri petroleju je v tretjem branju še samo 251 poslancev pričakalo, vsi drugi so se bili že podali proti domu.

Tega jim ne jemlje nihče za zlo, saj so že bili veliko vročine prestali, to pa ne toliko od solnca, kolikor od zlih jezikov. Liberalna stranka je storila v tem oziru veliko, ker je upala, da se bode konservativna večina razcepila ter se tako storil konec sedanji vladi. Kdo da bi za njo pa prišel na krmilo, to jim je bila najmanjša preglavica, češ, da bodi kdorkoli, samo da pade Taaffe!

Ni se zgodilo. Večina se je sicer cepila, ali razcepila se ni. Pri glasovanju o Süssovem predlogu še je ostala večina v večini, da si le s šestimi glasi. To pa je bilo dovolj. Prec na to se jame tudi iz manjšine mož za možem pomikati iz zboru, češ, da jim za to ni več mari, kar se sklence še nazadnje.

Šli so tedaj gg. poslanci domov, ne da bi se bili veliko poslavljali. Tega tudi ni bilo treba, saj se bodo čez mal četrta leta sopes-

šli. Samo avstrijsko-nemški klub je imel skupno slovo. Imeli so si še pač veliko praviti, posebno reči, katerih se v zboru niso hoteli dotakniti.

Pri tem slovesu pa je imel prvo besedo pl. Plener. O njem se pravi, da je „rojen“ mi nister za finance. Mož pa se tega tudi zaveda ter se sploh nosi tako, kakor da se mu godéva velika krivica, ker še ni takist minister. Da se izliva njegov srd na konservativno večino drž. zboru, to se razumeje ali njemu preseda tudi nemški klub, ker ne mara biti pod njegovo zastavo boja za „stiskano“ nemštvo ter hodi raji svoja pota. Ta pa se vé, da so taka, ki gradó v avstrijskih tal ven v prusko deželo.

Čisto lahko verjame torej človek, da peče to moža, v čegar srcu še živi avstrijsko domoljubje. Da je tako pri pl. Plenerju, o tem ni dvoma, zato pa tudi verjamemo, da mu je bila resnica, kar je rekel v onem razhodu. „V nemškem klubu“, pravi, „izpodkopava in ruši se avstrijska misel.“

Mi smo možu hvaležni za to izpoved in vemo, da jo je težko izgovoril. Ker pa je to vendar-le storil, vpraša se: čemu jo je izgovoril? — Najprej pač za to, ker ga boli, da so možje v nemškem klubu že tako malo avstrijci, potlej pa, in menimo, da še bolj za to, naj bi kje vsi nemški poslanci, ne nemško ljudstvo, ne prišli v sum, da dajo le še malo za avstrijsko cesarstvo.

S tem bi jim za vselej odklenkuilo in nič bi ne imeli več upanja, da se jim še položi kedaj krmilo vlade v roke. Kaj bi pa bilo potlej z njim, z „rojenim“ ministrom? Temu, misli si, mora se priti v okom in torej izreče ono sodbo, da si mu je težko hodila.

Ker mož ni storil tega prej v drž. zboru, marveč še le pri slovesu avstrijsko-nemških poslancev, to sili nas, da si le tako tolmačimo njegove besede. V zboru bile bi te besede imele pač pomen, tako pa, o razhodu enako mislečih mož ostane ves njih pomen blizu tal in mi se

od naših Nemcev, naj že sedé potlej v nemškem ali avstrijsko-nemškem klubu, nikar ne učimo domoljubja!

C. kr. zavarovalnica.

V naših dneh si lasti država veliko in vsepovsodi zasledimo njene roke. Ako se mi izpovemo, kakor mislimo, nam to nikakor ne dopade, kajti bojimo se, da nam postane s tem celo naše gibanje, celo naše življenje nekam koščeno.

In to ni dobro, prej ali slej se pokaže, da država ne daje ljudstvu življenja, ampak ona, če je veliko, tisto brani samó; kedar pa pojema, ni ji ga možno okrepiti. Tako se mi nikakor ne navdušujemo za to, ako jemlje ona sedaj železnico za železnico v svoje roke. Lepo se to sicer kaže v misli, v djanju pa je ali bode vsa druga, more biti prav neljuba podoba. Vendar so gledé tega še sedaj različne misli.

Naš vrli poslanec, g. M. Vošnjak, je dne 21. junija meseca izprožil lepo misel v drž. zboru. Ona gre na to, da naj država prevzame zavarovanje kmečkih pridelkov zoper mogočo škodo. Njegov govor, kakor se nahaja v stenografičnem zapisniku, je ta-le:

Visoka zbornica! Dovolil sem si — kedar gre za to, ali se naj mestu Stryj, ki je do tal pogorelo, iz držav. kase dovoli 400.000 gold. posojila ali pa ne — oglasiti se na besedo in sicer „pro“; iz tega se že tudi samo po sebi razvidi, da ne bom govoril proti predlogu, isto tako tudi ne bom proti njemu glasoval. Lahko si namreč predočujem, da mora položaj mesta Stryj tak biti, da je predlagana državna pomoč na vsak način opravičena. Glasoval bom torej za predlog.

Zdi se mi pa, da je ta nesreča v denarstvenem oziru nastala zato tako grozna, ker se dotični posestniki niso bili v zadostni meri brigali, da bi bili svoje imetje primerno proti ognju zavarovali. Vzrok tega je po eni strani neka neskrbnost prebivalcev, po drugi pa tudi previsoki tarifi in preveliki upravni stroški naših zavarovalnih društev. Gledé tega usojam si opozarjati pri tej priložnosti na vprašanje o poddržavljenju zavarovalnic proti škodi po ognju na načelu obligatoričnega zavarovanja vseh stavb, izvzemem morebiti le tovarne in k tistim pripadajoča poslopja. To bi nikakor ne bilo tako grozno zamotano v administrativnem oziru, kakor se to nekaterim dozdeva. Resnica je, da bi prva ocenitev vsega hišnega in gospodarskega poslopja mnogo stala, toda pomisliti je treba, da bi tak ocenjen kataster se enkrat napravil, potem pa za mnogo let veljal, ter bi za pozneja leta družega ne bilo treba, kakor le vestne razvidnosti zanj in mnogo let bi imeli mir v tej zadevi. (Res je tako! na desni)

Ker bi se premije za zavarovanje ob enem z državnimi davki pobirale, bi tudi tukaj ne bilo nikakih sitnosti v administrativnem oziru.

Korist bi imeli pri poddržavljenih zavarovalnicah dvojno. Prvič bi po požarih ne slišali nikjer tistega tuljenja in piskanja po izgubljenem premoženju, ker bi bila vsa poslopja, katera je ogenj vpepelil, zavarovana, in bi bila toraj škoda že naprej pokrita. Druga korist bi bile pa čisto majhne premije, katere bi bile po združenju vseh zavarovanih predmetov v eno samo skupino prav lahko možne.

Gospóda moja! Jako žal mi je, da se danes ne smem dalje v to zadevo spuščati, ker si ravno vse prizadeva debate in razprave kolikor toliko omejiti. Ravno tako si že več prav iz tega vzroka ne upam priporočati, da bi se tolikanj potrebno zavarovanje proti toči vzprejelo v državno oskrbništvo. Pač pa moram kljubu vsemu naporu, da se omeje debate, še na nekaj opozoriti, kar je z današnjo debato v zvezi, namreč na obili nakopičeni les, ki je bil v sredi mesta Stryj. Le-ta je bil ogenj tolikanj pospeševal. Tudi na Dunaju se je ob poslednjih požarih prav to opazovalo. Vsled tega je c. kr. minister pozneje tudi izdal naredbo, da se v notranjem mestu ne smejo nikjer nahajati skladišča za drva ali les. Žal, da se brigajo za te določbe ljudje po svetu premalo. V Celju n. pr. imate prav v sredi mesta cele skladovnice dry, katere bi, ko bi se vžgale, strašno gorele. (Čujte! na desni.)

Na podlagi tega, kar sem razložil, prosim visoko vlado, naj na podlagi prisilnega zavarovanja dobro preudari poddržavljenje zavarovalnic proti ognju in toči in da nadalje takoj naroči, naj se večja skladišča lesa in drv iz mestnega okvirja nemudoma odpravijo. (Dobro, dobro! na desni.)

Gospodarske stvari.

Kmet in sadjereja.

(Dalje.)

Zaprte vrte izvzemši je po zarah ob njivah in po suhih travnikih boljše gruške zasajati, ker imajo bolj redek koš, skozi katerega dež in svitlobo bolje prepuščajo. V njihovi senci žito in trava še precej prospeva. Drevesa se morajo tako daleč vsaksebi saditi, da se vzraščeno drevo drevesa ne dotika. Kar se tiče časa izsajanja dreves, velja spomladni čas za boljši od jesenskega, ker se tu drevesa bolj gotovo primejo. Vendar so o tem misli sadjerejcev še različne. Tu je mnogo ležeče na toploti v zemlji. Lahka in rahla peščena zemlja je gotovo za jesensko sajenje boljša, med tem ko je v težki zemlji boljše spomladi sa-

diti, ker se tukaj spomladi posajena drevesca bolj gotovo primejo.

Kdor v jeseni zasaja, mora jame, v katere se imajo drevesa posaditi, vsaj 14 dni pred posajanjem dreves napraviti; kdor pa spomladi zasaja, ta naj si jame že jeseni poprej izkoplje, da mraz zemljo prekuha in razdrobi in da jih spomladi solnce dobro pregreje. Drevesne jame se morajo v dobri zemlji po 1—1½ metra na široko in 70—80 centimetrov na globoko izkopati. V bolj slabi zemlji pa za nekaj širokejše in globokejše; le za slive smejo nekoliko manjše biti. —

Povrhna zemlja se vrže na jedno stran, spodnja pa na drugo, da se obojna prst pri zmetavanju jame med seboj ne pomešajo.

Na pustem zemljišču se pridene nekoliko kompostove prsti in jame se nekoliko dni pred posajanjem za dve tretjini s prstijo zamečejo. Boljša prst se daje na dno, slabejša pa po vrhu. Predno se drevesca posadé, morajo se drevesni koli sred jam zadosti globoko postaviti, drevescem poškodovane korenine lepo rahlo prirezati in če je potrebno, tudi koš nazaj porezati. Kar se korenin tiče, treba je vedno gledati na to, da se tanke korenine sesavke kolikor mogoče ohranijo, kajti ravno te so v srečni prospeh in rast posajenega mladega drevesa najpotrebnejše. Tudi srčna ali kolova korenina mora nepoškodovana ostati, ker ravno to drevo utrjuje in mu iz globočine tla hrane in vlage dovaja. Drevesca, ako se brž ne posadé, se morajo s koreninami v vodo postaviti, ker je zelo škodljivo, če se drevescem korenine posušé, tako zelo, da se dostikrat primeri, da se taka drevesca ne primejo in se usušé. Drevesca se ne smejo nikdar globočeje v zemljo posaditi, nego so poprej v drevesnici v zemlji stala, kar se na skorji nad koreninskim košem lahko spozna. Med posajanjem se drevesa nekolikrat rahlo privzdignejo, da med koreninami ne ostajajo pusti prazni prostori. Konečno jih je treba dobro zaliti, da se prst vsede in korenin tesno prime. Vrhoma se naredi okoli drevesca plitva skleda iz prsti in drevesce se le rahlo priveže, da se more s prstijo vred lepo vvesti. Še le po 3—4 mesecih se smejo drevesca trdno h kolom privezati, med drevesce in kol se mora pa nekoliko mahú vmes vtekniti, da se more deblo, ko raste, še razširjati. Ako se to ne stori, se lahko zgodi, da se na prevezah v deblu sok ustavlja in rane napravljajo tako, da se pri količkaj močnejšem vetru drevescu koš lahko odlomi.

Ko so se drevesca dobro zarasla, je treba vso strežbo in skrb na koš obračati. Razločevati se mora med poglavnimi in postranskimi mladikami. Iz prvih se izrastejo s časom veje iz drugih pa sadne mladike. Tu je treba preudarjati, kaj se poreže, kaj pa pusti. Naj pri-

ličnejši čas za porezovanje je spomlad, predno začne drevje poganjati. Vodivne mladike ali veje se pri peščenatem sadju na šest, pozneje k večemu na 8 očes nazaj porežejo, po 4—5 letih jim ni več treba noža. Pri koščičastem sadju se vodivne mladike le do tretjega leta nekaj nazaj porezavajo; postranske mladike ali sadovne mladike se prva tri leta pri obeh sadovnih sortah jednako porezujejo na polovico, če treba tudi na tretjino. V košu ali tudi na deblu in iz korenine poganjajoči volkovi se vsako leto gladko odrezujejo.

(Konec prih.)

Sejmovi. Dne 1. julija v Radgoni in Loki. Dne 2. julija pri sv. Ilju na Turjaku, na Črni gori, v Petrovčah, na Polenšaku na Remšniku in Tinskem. Dne 3. julija v Mariboru in pri sv. Petru pod gorami. Dne 5. julija v Vojniku, na Podplatu in v Vozenici.

Dopisi.

Iz Ptuja. (Dalje.) Dr. Gregorič, ki je pogrešal zdravja več let, ni izostajal iz sej okrajnega zastopa in šolskega sveta; zaduji čas vsled telesne slabosti ni mogel opravljati svojega pisarniškega posla, a ni manjkal v čitalničnem odboru, v posojilnici, pri društvu „Pozor“ itd. Sam se ni mogel udeležiti pogreba Raičevega, toda pomagal je delati priprave, da se ga udeležé drugi mnogobrojno. Kedar se je imela vršiti katerakoli volitev, zanimala sta se za njo gotovo prva Raič in dr. Gregorič, storila sta prve korake, prinesla prvo žrtev v denarjih. Kjer je bilo treba zagovarjati in braniti pojedine Slovence, ali Slovence sploh, tam nismo nikdar pogrešali Raiča in dr. Gregoriča. Dr. Gregorič, da-si tako nevarno bolan, nabiral in pošiljal je poslancem še za zadnjo spomenico do nekaterih ministrov gradiva; v postelji sedeč narekoval je pisma svojemu bratu. — Po pravici in v resnici sme se trditi, da so Slovenci, ki bi Raiču in dr. Gregoriča enako spolnjevali narodne dolžnosti, jako jako redki! Tem bolje jim tedaj smemo staviti pokojnika v izgled in priporočati v posnemanje.

Od Št. Jurija na Taboru. (Razno terosti.) Tudi pri nas smo imeli v noči od 7. na 8. maja t. l. slano, ki je veliko škode po drevju, kakor na polju provzročila. Izmed sadnega drevja so orehi največ poškodovani, tudi vinogradi so veliko trpeli. Dne 14. maja t. l. smo imeli hud vihar, ki je tudi mnogo škode naredil: kozolce podiral, drevja s koreninami izdril ali prelomil, slamnate strehe razpalil in odkrival itd. — Dne 27. maja t. l. je bila pri nas volitev občinskega odbora in dne 20. junija t. l. volitev obč. svetovalstva in župana. Izvoljeni so bili naslednji gg.: Južna Valentin,

posestnik in trgovec, župan (zopet izvoljen), Janez Winter, posestnik, Jurij Hanžič, posestnik, Jože Lukman, posestnik, Apat Janez, posestnik in trgovec, občinski svetovalci; Blatnik Miha, posestnik, Brišnik Janez, posestnik in mesar, Divjak Martin, posestnik, Goropešek Janez, posestnik, Grobler Jernej, posestnik, Habjan Blaž, posestnik, Kosmelj Anton, posestnik, Krašovec Martin, posestnik, Krašovac Valentin, posestnik in trgovec, Lukman Franc, posestnik, Natek Franc, posestnik, Orešnik Jak., posestnik, Sirše Janez, posestnik, občinski odborniki.

Iz Šentjurja na južni železnici. (Zahvala) Naša šolska mladina je dobila novo jako lepo šolsko zastavo iz svilnatega belega damasta z zlatimi premami (franžami). Zastava ima dve prav lični podobi; na eni strani je sv. Alojzij, na drugi pa Marija čistege spočetja. Na sv. Rešnjega Telesa dan se je slovesno blagoslovila v prisotnosti šolske mladine, učiteljstva in polne cerkve družega ljudstva. Blagoslovil pa je vč. g. župnik še drugo staro a prenovljeno šolsko zastavo, isto tako tudi štiri stara pa obnovljena cerkvena bandera. V kratkem pa jedernatem govoru je vč. gospod razložil pomen naslikanih podob ter priporočal v posnemanje dotične patrone. Nova šolska zastava stane s podrobnostimi vred 56 gld. 96 kr., kar so tukajšnji prijatelji mladine in šole pa tudi daleč bivajoči tukajšnji rojaki prostovoljno in radodarno zložili. Za ta prelepi dar šolski mladini, katera naj pod svojim novim praporom v zavetju sv. Alojzija in Marije Device zvesto stopa na trudapolnem potu skoz življenje — se vsem p. n. darovalcem in darovalkam prav prijazno zahvaljujem.

Valentin Jarc,
časni šolski vodja.

Izpred Brežic. (Visoke doklade in slabi časi.) Kakor se bere v „Slov. Gospod.“ št. 24, ima okrajni zastop v Brežicah 30% doklade; da je to previsoko, pač lahko vsak davkoplačilec izprevidi, 30% je okrajnih doklad, 35% deželnih, no zdaj pa še pride občinska doklada. Vzemimo si občino Globoko, tam so si postavili novo šolo. Ta jih stane gotovo okolo 9000 gld., k temu je dal neko svoto študijski zavod, nekaj pa je pripomogel cesarski dar ali to je vse malo proti 9000 gld. Občina si je nakopala na glavo prko 6000 gld. dolga. Od te svote se morajo obresti plačevati, k temu so še letni stroški za zdrževanje šole in občinski ubogi. Po dobrem gospodarstvu modrega župana ima za leto 1886 občina 30% doklade, in s temi se komaj obresti in potrebni stroški pokrijejo, tako da občinska blagajnica najboljše varstvo vživa brez vsake nevarnosti, ker je vedno prazna. Zdaj pa, dragi čitatelji, računite; občina ima 30, dežela 35 in okrajni zastop 30%. t. j. 95 kr. od goldinarja cesarske dače. Vze-

mimo si najbolj obdačenega kmeta te občine, to je Franc Gregorevčič, veleposestnik na Malem vrhu. Ta plačuje, ako se ne motim, 110 gld. cesarske dače, zdaj pa na vsaki goldinar 95%, ni to strašansko veliko, pri tako slabih letih! Vinske gore so večinoma že ugonobljene po trtni uši in kjer je še kaj zdravega, tam je vzela mraz in tudi toča je te kraje že obiskala. Na to je še nastalo slabo vreme o cvetju, tako pa so iz lepih vinskih goric nastale žalostne in puščavne planjave. Sena se pri nas slabo obeta, živina nima nobene cene, od kod se bodo vzeli tako visoki davki? Pojdimo nazaj na doklade in pravo dačo; o pravi dači in deželnih dokladah ne bom dosti govoril, saj to se vidi, da se lahko razgubi med toliko uradnikov. Pojdi v katero pisarno koli, povsod jih je polno tako, da eden drugemu pulijo iz rok delo, in če ubogi kmet pred nje pride, pa še nočejo govoriti z njim, posebno ne v maternem jeziku, ampak kimajo in s prsti kažejo, kakor da bi vsi gluho-nemi bili. Moj Bog, če pogledamo mi starci nazaj za 30 do 40 let, kako malo uradnikov je bilo pri nas! Komaj kakih 6 starih gospodov se je obračalo po pisarnah in je bila obravnava v enem dnevu končana, zdaj pa je uradnikov vse polno in gre vse kasneje. Občinske doklade se ne bodo znižale, gotovo še povišale, ker bo vedno več stroškov, ako se ne bo to prosto ženitovanje ustavilo. (Konec prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Procesije o Telovem so se vršile po celem cesarstvu veličastno, najlepša pa je bila na Dunaju iz cerkve sv. Stefana. Nje so se udeležili s svečo v roki, kakor druga leta, tudi letos svitli cesar. Sedaj so se podali pa v Ischl, je-li pa gredó potlej meseca septembra v Bosno, ni še gotovo. — Drž. zbor se je dne 22. junija odložil, pravijo, da se snide dne 18. septembra, dež. zbori pa ne zborujejo letos več, kajti brž, ko bode drž. zbor potrebne reči sklenil, pričnete delegaciji svoje delo, tokrat v Pešti. — „Kat. šolsko društvo“ ustanavlja se po Dunaju in spodnjem Avstrijskem in hvalijo se, da je veliko zanimanje za nj. Dobro bi bilo, ko bi se ga konservativci poprijeli tudi po drugih deželah. — Minister za trgovino je sedaj že v resnici marquis Bacquehem, dosedanji zastopnik pl. Pusswald stopi pa v pokoj. Za svoje zasluge prejel je veliki križ Franc-Jožefovega reda. — V Lincu snidó se te dni v škofovi palači vsi dekani škofije na posvetovanje; pravijo, da bode v njem pogovor tudi o konservativnih časnikih. — V Solnem gradu snujó velik shod katoliških mož, nekaj za to, da se ukrene, kako bi se moglo najhitreje ustanoviti kat. vseučilišče, nekaj pa za to, da se pokaže svetu, da Solni grad ne drži

s šulvereinom, čegar shod so bili tam o bin-kostih imeli. — Starokatoliški vodja v Gradcu, dr. Fink naznanja, da se ne pritoži dalje zoper c. kr. namestništvo, ki je prepovedalo, da se osnuje v Gradcu starokatoliška cerkev. Možu je pač ta prepoved lahko prav, kajti potrebe za tako cerkev še ni prav nihče v Gradcu čutil. Čudimo pa se zato Nemcem v Mariboru, da še pusté, da jim upije neko človeče v njih glasilu, češ, da Nemci le kar hrepené po „taki cerkvi.“ To privandrano revšé zna za prave potrebe naših Nemcev toliko, kolikor zajec na bobenj. — Na Koroškem budi „Mir“ prav uspešno Slovence, Nemce pa „Kärnt. Post“ in „Volksbote“ iz spanja. Žal, da pograša Koroško že občutljivo duhovnikov. Kaplana najde tam človek le redko na kaki župniji, župnik pa jim pogosto oskrbuje ob enem po dve, tri župnije. To je velika nesreča. — Pisateljsko društvo v Ljubljani namerava izdovati „almanah“, letos še pred božičem. Po vsebini bode leposlovna knjiga. — Sklep mestnega zastopa v Ljubljani izreka grofu Taaffeju zahvalo, ker je v svojem odgovoru na interpelacijo gostobesednega dr. Mengerja branil čast zastopa, ob enem pa ga tudi popravlja, češ, da ni bil nikoli odklonil odgovornosti za varstvo spomenika grofa Auersperga ter za javni red. — V Gorici imajo „študentovsko kuhinjo“, t. j. posebno društvo daje za nizko ceno ubogim dijakom hrano ter jim tako omogoči študiranje. Dne 21. junija, god sv. Alojzija, imela je lepo slavnost, ter je dijakom posebno dobro postregla. Ali bi ne bilo take huhinje treba in bi ne bila dobra v Mariboru, Celju? — Za tržaško okolico delajo se priprave za velik tabor slov. prebivalcev, treba bi ga bilo v resnici, da se ojači tamošnje slov. ljudstvo zoper silo lahonov, toda bojimo se, da jim ga vlada ne dovoli. V Trstu je v nedeljo obhajala slov. čitalnica svojo 25letnico; ako sodimo po pripravah, bilo je to sijajno znamenje, kaj premore vzajemno delovanje. — Šulverein tudi Lahom v Trstu ne daje mirú, sedaj si ga snujó še sami, ime mu bode „pro patria“ Ubogi Slovenci, iz ene strani lovi jih Lah, iz druge Nемеc, čudo bo v resnici, če še ostanejo zvesti. — V zadnjih dneh tjedna pride ogerski minister Tisza na Dunaj, poročal bode o sedanjih razmerah v ogerskih deželah. Ako bo govoril resnico, ne bodo na Dunaju njegovih poročil posebno veseli.

Vnanje države. Sedaj, ko so na severu po večih krajih drž. zbori prenehali, odpró se pa na jugu. Pri Srbih snide se skupščina dne 12. julija v Nišu. Ristić, sloveč mož pri Srbih, nima bojda več milosti pri kralju Milanu, to pa zato, ker je neke skrivnosti dvora razkril zoper kraljevo voljo. — Bolgarski knez ni imel sreče s svojim govorom, s katerim je sobranje odprl. Ne samo Rusov, tudi Turka je ž njim

nemilo dregnil a sedaj se je Turčiji nasproti že opravičil. Preveč resnica pa mu s tem opravičenjem menda ni bilo. — Mlada Bolgarija išče 100 milijonov na posodó, rabi jih za nove železnice. — Turčija se pripravlja na boj zoper Rusijo, to pa, ker ima Rusijo na sumu, da se pripravlja na boj zoper njo. Mogoče je to že. — Nemški drž. zbor je konečno zavrgel obdaccanje žganja, potem pa je odložil nadaljnje zborovanje. Stari cesar Viljelm misli še letos obiskati Alsasijo in Loreno, prebivalci ga ne bodo kaj veseli, ker jih je l. 1870 zoper njih voljo odtrgal Franciji in k Nemčiji priklenil. — Na Angleškem vršé se sedaj volitve za spodnjo zbornico, Gladstone nima posebno upanja, da zmaga njegova stranka. — Francija bode lahko sedaj mirna, kajti nadležni principi ne bivajo več na njenih tleh, vsi so se podali iz domačije, brž ko je njih izgnanje dobilo podobo postave. Mi menimo, da sila ne rodi sreče in to izgnanje princev je sila. — Špansksa kraljica je dobila od sv. Očeta „zlato rožo“. — Kak naslov dobó papežki poslanec za Kitajsko, ni še bojda določeno, vendar pa pošlje tudi Kitaj poslanca k sv. Očetu v Rim. — Po Italiji je med delalci veliko nemira. Vlada je vsled tega več delalskih društev razpustilo. To pa jih ne bode umirilo. Kolera še vedno na nekaterih krajih razsaja in še v našem Trstu je dvoje oseb na novo ubolelo in kmalu tudi umrlo. — V Ameriki so nekateri avstrijski Nemci, njim na čelu znani Kudlich iz Linca, zbobnjali nek shod tamošnjih Nemcev v Novi York. Moževi ne nameravajo tam nič manj, kakor braniti (kdo se smeje!) nemško omiko v Avstriji.

Za poduk in kratek čas.

Spomini iz minolih časov.

(Dalje.)

Do meseca septembra 1680 se je služila pri kipu den za dnevom sv. meša, zvečer so pa bile litanije. Sv. mešo služiti je dne 6. sept. 1680 nadškof Solnograški prepovedal, ker altar pred nevihto ni bil zavarovan in bi se presv. hostiji lahko nečast zgodila. Pač pa so molili še zanaprej vsako večer litanije.

Že v avgustu 1681 so zapazili, da podnožje kipa močno trohni, ker je v deževnem vremenu ravno ondi voda zaostajala. Zato so površje zemlje v bližini toliko znižali, da se voda ni več h kipu stekala.

Med tem je vlada za kip napravila načrt in proračun in stroški so bili nastavljeni na 11.803 gld. 30 kr.

Toda odkod vzeti toliko denarja? Do junija l. 1682 — tedaj v teku dveh let — so nabrali le 848 gld. 5 kr. in ker so za leseno štatvo potrošili 575 gld. 26 kr., imeli so samo 272 gld. 39 kr. šajna v kasi.

Da se bode tako malo milodarov nabralo, pač nikdo ni mislil, toda razmere so bile take, da se ni imelo upati na bolji uspeh, ker mesto ni ničesar v ta namen storilo, tudi deželani niso kazali posebne gorečnosti.

Mestno starešinstvo v Gradcu je izvolilo Rudolfa Poscha za nabiratelja milodarov po mestu. Ta je sicer marljivo pobiral in brez dvoma precejšnjo svoto nabral — a ko je leta 1683. umrl, niso našli nobenih zapisnikov pri njem in še le 12. avgusta 1689 so dobili odborniki ukaz, naj mestjane pokličejo in vprašajo, koliko je kateri Poschu za kip dal, kak je bil vspeh — ni znano; prej ko ne niso ničesar dosegli.

Dotični odbor je menil, da bo cesar dal 3000 gld., 3000 gld. pa deželni stanovi; od samostanov so se nadjali 4000 gld., ostalih 1803 gld. pa bi naj vložili plemenitaši in mestjani. Cesar je l. 1684 dal 3000 gld. in potem tudi deželni stanovi enako svoto, a nabiratelji so do maja 1685 nabrali samo 328 gld. 3 kr. Vkljub temu so hoteli nekateri na dotičnem mestu imeti celo kapelo, toda vlada je 8. avgusta 1684 določila, da se ima postaviti štatva in sicer vsled ukaza od dne 11. maja 1685 iz bakra močno pozlačena. Avgusta l. 1585 je bila gotova in še v tistem letu so jo blagoslovili. Slavnostno pridigo je imel slavni avgustinec P. Abraham a „Sancta Clara“. V vsem so za statvo potrosili 9726 gld. 58 kr. Ker je denarja še vedno manjkalo, ostale so lesene štatve patronov še do l. 1727, kajti še 17. marca 1691 so vsi milodari znašali le 9296 gld. 51 kr. in tako še je 430 gld. 7 kr. manjkalo.

Zopet so moledovali po deželi in posebno samostani naj bi za manjkajoče štatve dali — a do l. 1727 so nabrali le toliko, da so zamogli dotične lesene štatve s kamenimi nadomestiti. Izdatki so znašali 2100 gld. 35 kr. Štatve so bile postavljene sledeče: D. Marija, sv. Rozalija, sv. Ignac, sv. Franc Ksaver, sv. Boštjan, sv. Rok, sv. Jožef, sv. Antön Padvanski, sv. Ilj in sv. Janez Nepomuk.

Posebno slovesna je bila vsako leto na trojiško nedeljo procesija. Ne le da so štatvo krasno ozaljšali, postavili so poseben altar s streho za sv. mešo — za godbo pa posebno tribuno, ravno tako tudi za plemenitnike. Še tudi zanaprej je vsako večer nek mestijan molil litanije, po nedeljah pa jih je kaplan mestne fare pel. (Dalje prih.)

Smešnica 26. Miha: „Sosed, veš, jaz sem bil na svojo njivo posejal repo in kaj meniš, da je gori prišlo?“

Jaka: „No kaj bo! — Repa.“

Miha: „O ne! Tvoje svinje so prišle gori na njivo ter so mi vse snedle z nje.“

Jaka: „Ah!“

Razne stvari.

(Za cerkvene potrebe.) Visokorodni g. baron Gödel Lannoy je župniji v Špitaliču daroval za novo monštranco 100 goldinarjev.

(Župnijskim uradom.) Ker je bilo posehmal pri nekaterih tiskovinah tu in tam kaj pomaujkljivo in sploh v njih preveč različno, za to je preč. škofijstvo v sporazumljenju s c. kr. namestništvom ukazalo nove tiskovine za krstni list in krstno spričevalo, za poročni in mrtvaški list. V tiskarni sv. Cirila v Mariboru se uže dobé in ima posehmal samo ona za lav. škoŕijo pravico jih založiti, to pa za to, da se jim ohrani enakost v obliki in papirju. Stare tiskovine smejo se, kakor čujemo, še rabiti, toda samo dotlej, da se porabijo te, kar jih ima tiskarna že v svoji zalogi.

(K odborovi seji družbe duhovnikov) dne 5. julija ob dveh popoldne v kn. škof. pisarnici čč. gg. odbornike vljudno vabi Predstojništvo.

(Imenovanje.) V finančnem uradu v Mariboru imenovan je g. S. Goričnik za c. kr. finančnega komisarja. Čestitamo.

(G. Miha Vošnjak), naš državni poslanec, bode v nedeljo, dne 4. julija, v čitalnični dvorani na Vranskem poročal o svojem delovanju v državnem zboru. Želeti je, da bi se volilci v obilnem številu tega zbora udeležili ter mu pri tej priliki svoje želje izrazili.

(Sv. birma.) V Belem gradu je dne 16. junija bilo birmovanje, to pa po avstrijskem škofu, dr. Juriju Strossmayerju. Djakovarska škofija sega namreč prek cesarskih mej v srbsko kraljevino. Kralj Milan je mil. škofa z veliko častjo vzprejel.

(Nov jezik.) „D. W.“ v Celju ima v časih čudne sanje in kar je še bolj čudno, obeša jih rada na veliki zvon. Take sanje so pač to, kar piše v zadnji številki o novem jeziku. Tak ji je — čujte! — slovenski jezik. Za njo je uže nov, ker ne zna ne njega, ne njegove izgodovine, za druge pa je dovolje star, starši vsaj od vahtarčine nemščine.

(Tatje na črešnjje.) Na polne črešnje Franca Fras-a. posestnika v Nebovi pri sv. Petru, hodilo je več tatov v noči krast. Zendarjema v Mariboru gg. Andreju Plohelnu in Ignacu Parišu pa se je posrečilo zasačiti jih, ter spraviti v varno luknjo.

(Vrli rodoljub.) Na Rečici v Savinjskej dolini je umrl g. France Majar, posestnik in obč. tajnik. Rajnega hvalijo, da je bil vrl rodoljub in vesten mož v vseh svojih opravilih. Več o njem priobčimo v prihodnji številki. Naj počiva v miru!

(Odlični jubilej.) Angleška kraljica, Viktorija. obhaja letos 50letnico, odkar je postala kraljica Velike Britanije.

(Posojilnica v Konjicah), registrirana zadruga z neomejeno zavezo imela je v prvem pol letu 1886 dohodkov 30.751 fl. 81 kr., izdatkov pa 27.541 gld. 68 kr. in ostane dne 30. junija 1886 gotovine 3210 gld. 19 kr. V enem letu in 9 mesecih dovršila je posojilnica v Konjicah dohodkov 110.278 gld. 58. kr.

(Vinorejska šola.) „Slov. Gosp.“ je imel tovnaj par pohlevnih opombic gledé vinorejske šole v Mariboru. Kakor se nam poroča. so pa uže te znano „šriftleitung“ spravile iz kože. Jeze se neki kar peni in pljuje iz „M. Z.“ svoj gujili žolč na čast duhovščino. Sv. razpelo pa ji je le kar les, o katerem ne ve, čemu da visi ljudem v hiši. No, kdor pošlje take reči v natis, on, menimo, ali pride ravno šele iz beznice ali pa že sliši zdavno v blaznico.

(Denarni promet.) „Posojilnica“ v Mariboru ima od 1. januv. do 30. junija 1886: dohodkov 231.777 fl. 35 kr., stroškov 227.543 fl. 77 kr., tedaj vkup 459.321 gld. 12 kr. Udov šteje 979.

(Šolsko društvo.) „Podružnica Ptujška“ šolske družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani vabi vse p. n. gg. družbenike k prekorednemu zborovanju v soboto dne 3. julija zvečer ob 7. uri v „Narodnem domu“. Red je ta-le: 1. Na govor prvomestnikov 2. Poročilo zapisnikarjevo. 3. Poročilo denarničarjevo. 4. Volitev dveh zastopnikov za veliko skupščino v Ljubljani dne 5. julija v zmislu s 14 družbenih pravil. 5. Navsveti. K temu zborovanju najuljudneje vabi načelnštvo: dr. Jožef Čuček, prvomestnik.

(Umor.) V hosti pri sv. Lenartu so našli uni teden dekló, Marijo Čeh, mrtvo. Na vratu pa se ji je še poznalo, da jo je brž ko ne kdo zadrnil. Kakor se je kmalu pokazalo, storil je to hlapec Jakob Perko. Zločina so zaprli.

(„Nezakonska mati.“) Na binkoštno nedeljo je v Kozjem neka dekla porodila zdravo dete a strla mu je takoj na steni glavo ter ga vrgla v stranišče. Nečloveška mati premišluje sedaj v ječi svoje življenje in djanje.

(Književnost.) Leposlovni list „Ljubljanski Zvon“ v Ljubljani in znanstveni „Kres“ v Celovcu sta vsak v svoji stroki, vredna svoje hvale pa tudi obile naročbe. Zadnji je prišel na svetlo že v svojem II. zvezku, prvi pa v 7.

(Požar v gozdu.) V Železnem pri Gorenji Ponikvi je udarilo v suh hrast v gozdu barona Puthona. Hrast se je užgal in je vsled tega 10 oral gozda zgorelo. Trpelo pa je le bolj mlado drevje.

(Vabilo.) Celjsko in Savinjsko učiteljsko društvo zborujeta dne 8. julija t. l. (toda le ob ugodnem vremenu) skupno v prijaznem Žalcu. Ob 1/2.11. uri dopoludne odpeljemo se iz Celja. Po skupnem zajutreku pri g. Vrečerju je zborovanje v Žalskem šolskem poslopju s sledečim dnevnim redom: a) Zapisnika; b) Društvene

reči; c) Javne preskušnje na ljudskih šolah o koncu šolsk. leta, por. g. S. Meglič; d) Učna slika iz domovinoslovja, por. g. A. Petriček; e) Predlogi. — Po zboru skupen obed pri gosp. Ivanu Hausenbichlerju in kegljanje za dobitke na korist Žalske šole. Ker nam je redko kedaj dana prilžnost, da bi se učitelji iz lepe Savinjske doline v prosti prijateljski pomenek zbrali, pričakujeta prav obilne udeležbe od obeh strani odbora.

(Velika nesreča.) Dne 22. junija se je pri Kozeradu blizu Prage peljalo kaci 50 ljudi, birmancev in njih botrov, v čolnu črez reko Sazavo. Ker je pa bil čoln prepoln, se je preobrnil in je vsled tega večji del otrok utonilo.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Jože Črnko je postal provizor v Jarenini in č. gosp. Jakob Marzidovšek pri sv. Jakobu na Pesnici. Kaplaniji ostanete prazni.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali čč. gg. Hrg 20 gld. (ustn. in letn. dopl.), Bratuša 11 gld. (ustn. dopl.), Čepin 10 gld., Kukič Bl. 2 gld. in Hajšek A. 1 gld.

Loterijne številke:

V Gradcu 26. junija 1886: 84, 4, 82, 37, 18
Na Dunaju „ „ „ 76, 38, 67, 23, 29
Prihodnje srečkanje 3. julija 1886

Nagrobne križe

z vžganim loščem, dobro pozlačene ali posrebrnjene s postavkom (postamentom) vred in s poljubnim grobnim napisom priporoča prav po ceni

Daniela Rakuš-a

štacuna z železom
v Celju.

Ravno tako prodajamo prav po ceni: Železne studence, okove za okna in vrata, razno orodje, kakor tudi železo in železno blago vsake vrste.

☛ Zaloga cementnega apna. ☚

☛ Odgovorimo tudi na vsako pismo in pošljamo risane osnove, proračun stroškov itd. brezplačno in poštnine prosto. 36

Javna zahvala.

Podpisani izreka pristrčno zahvalo za mnogobrojne dokaze odkritosrčnega sočutja v dolgi, pa srečno končani pravdi dne 22. junija. Pravična reč je zmagala.

Anton Lednik,
kaplan v Zalcu.

9—10

Na prodaj!

Vinograd, eden oral velik, dobro obdelan, obrodi na leto po deset štrtinjakov vina s prav lepo solnčno lego zelo blizo železniške postaje v Poličanah, proda se pod roko po znižani ceni. Več o tem se izvé pri

Antoniji Belak,
poleg železniške postaje v Poličanah.

Cerkveno predstojništvo izreka vsej častiti p. n. duhovščini, učiteljem, domačim in sosednjim župljanom sično zahvalo za obilo udeležbo pri pogrebu vlč. gospoda

Josipa Cuček,

knezošk. duh. svetovalea, dekana in župnika, ter prosí, da ohranijo rajn. g. dekana v pobožnem spominu.

V Jarenini dne 25. junija 1886.

Josip Črnko,
provizor.

Najboljše žganje se dobiva v žganjarji

Rajmunda Wieserja

v Hočah pri Mariboru

kakor:

Tropinska žganjica	gld.	18—25
Drožena	"	20—40
Slivovka	"	22—40
Rostopšin	"	20—24
Višnjevec	"	20—24
Brinjevec	"	22—26
Grenki	"	20—24

Velika zaloga starih in novih štajerskih slivovk, pravega starega droženega in tropinskega žganja.

Če se vzame 1 hektoliter, se dobi zeleno blago na vse železne postaje — prosto. 4—10

V zadevi procesije v M. Celje.

Vsled mnogega popraševanja naznanim, da se je „Vabilo za procesije v Marija-Celje“ (Pril. k šte. 23. „Sl. Gosp.“) tiskalo brez našega vedenja *) ter naš samostan ne sprejema nobenega denarja ali posla v tej zadevi in tudi ne prevzeme vodstva procesije v Marija Celje. G. Franc Ploč ne stanuje v našem samostanu, kakor bi se lahko sklepalo, iz zadnjih vrstic istega povabila, ampak na Meliški stezi št. 50 (Mellingerstrasse) v Mariboru.

Franciški samostan v Mariboru,
dne 30. julija 1886.

F. Kalist Heric,
gvardijan.

*) Če je stvar taka, odklanja „Sl. G.“ ves odgovor od sebe ter obžaluje, da je bil ono „vabilo“ vzprejel.

Za ude bratovščine večnega počestovanja svetega Rešnjega Telesa in za tiste, ki prvo sv. obhajilo opravljajo itd., je posebno priporočljiva molitvena knjiga

— Kruh nebeški —

ali

Navod pobožno moliti in častiti presv. Rešnje Telo

s trojno mašo in drugimi navadnimi molitvami.

Spisal

Janez Zupančič,

župnik.

— Tretji zopet pomnoženi in zlepšani natis. —

Izdajanje knjige „Kruh nebeški“ ima dvojen namen, in sicer v prvi vrsti razširjanje dobre, v resnici priporočena vredne knjige, v povzdigo pobožnosti do najsvetejšega Zakramenta; v drugi vrsti je pa čisti dobiček odločen v podporo dobrodejnemu „Vincencijevemu društvu“. Knjiga je **popolen molitvenik za vsakega kristijana** in se odlikuje posebno z bogato zbirko spodbudnih molitev na čast presv. Rešnjega Telesa. — Novi natis obsega tudi „**Šestnedeljsko pobožnost sv. Alojzija**“.

Cena je knjigi vezanej v pol usnji 70 kr., vse v usnji 90 kr., vse v usnji z zlato obrezo 1 gld. 20 kr.

Katoliška bukvarna v Ljubljani
stolni trg št. 6. 3-3